

SPECIFIKA PÉČE PO TRANSPLANTACI KRVETVORNÝCH BUNĚK

Mgr. Eva Procházková, Darina Sabadková, DiS
IHOK - Aseptická jednotka
FNB Bohunice

TRANSPLANTACE KOSTNÍ DŘENĚ

- ◉ transplantace krvetvorné tkáně
  - periferních kmenových krvetvorných buněk
  - krvetvorných buněk z odebrané kostní dřeně
- ◉ aplikace do těla příjemce intravenózní cestou
- ◉ typy transplantací
  - Autologní transplantace - dárce je sám pacient
  - Alogení transplantace
    - Příbuzenecká - dárce je HLA kompatibilní příbuzný
    - Nepříbuzenecká - dárce je HLA identický nepříbuzný

HEMATOLOGICKÉ DIAGNÓZY A TRANSPLANACE KOSTNÍ DŘENĚ

- ◉ Akutní a chronické myeloidní leukemie
- ◉ Akutní lymfoblastické leukemie
- ◉ preleukemické stavy - myelodysplastický syndrom
- ◉ Mnohočetný myelom
- ◉ Hodgkinův lymfom
- ◉ Non-Hodgkinův lymfom
- ◉ Těžká aplastická anemie

**O indikaci transplantace rozhoduje
transplantační komise**

ASEPTICKÁ JEDNOTKA IHOK FNB LIFE - ISLAND

- 3 transplantační pokoje
- Vybavení pokoje pro pacienty
  - Lůžko, stůl, židle, křeslo, pojízdný stolek
  - Sociální vybavení - umyvadlo, WC, sprcha
  - TV, rádio
- Předpokoj
  - Infuzní pumpy a lineární dávkovače, základní spotřební materiál, 5 metrová spojovací infuzní hadice
- Pracovna sestry
  - Zázemí pro přípravu medikace a zajištění administrativy
- Prostory pro návštěvy
  - za oknem pokoje, mluvítko

PŘÍPRAVA PACIENTA NA TRANSPLANTACI

- Vysokodávkovaná chemoterapie
- Celotělové ozáření (dle léčebného režimu)
  - Zničení maximálního počtu nádorových buněk
  - Zničení stávající krevetvorby kostní dřeně pacienta
  - Transplantace nových krevetvorných buněk, uchycení v kostní dřeni pacienta, obnovení nové krevetvorby
- v období do nástupu nové krevetvorby je pacient ohrožen následujícími komplikacemi

Kožní toxicita přípravného režimu Busulfan + Cyklofosfamid

Kožní toxicita přípravného režimu Busulfan + Cyklofosfamid

RIZIKA BĚHEM VLASTNÍ TRANSPLANTACE

- ◉ Transplantát podávaný přímo po odběru
  - Monitorace jako při podávání transfuzních přípravků, hydratace
- ◉ Transplantát zamražený
  - v zamraženém vaku konzervační látka DMSO (dimethylsulfoxid)
  - pachuť na kořeni jazyka, typický zápach
  - nauzea, pocit horka, závratí, bušení srdce, svírání v krku, zčervenání v obličeji
  - MONITORACE VITÁLNÍCH FUNKCÍ
  - hydratace

KOMPLIKACE PO TRANSPLANTACI

Neutropenie (neutrofily pod $2 \times 10^9/l$)

- ◉ Snížená obranischopnost proti infekci
- ◉ Zvýšená preventivní opatření
  - medikace - profilaxe proti bakteriím, virům, mykózám)
  - ↑ péče o DÚ - čištění zubů, sterilní aqua, ústní dezinfekce
  - ↑ hygiena - každý den sprcha a výměna ložního prádla, stříhání při padání vlasů, dezinfekce rukou !
  - Bariérová péče - návštěvy přes okno, vstup personálu na life (plášť, ústenka, dezinfekce), pacient mimo pokoj (ústenka, sprcha po příchodu), dezinfekce osobních věcí
  - Izolační dieta
  - Aplikace růstového faktoru

IZOLAČNÍ DIETA

- ◉ Vyloučení potravin s rizikem obsahu plísně a přírodních kultur
- ◉ Dobře tepelně zpracované jídlo
- ◉ Vše čerstvé - max. 24 hodin
- ◉ Vyloučení ořechů, semen (celozrné pečivo), jogurtů, potravin s plísní (hermelín...)
- ◉ Vyloučení ovoce a zeleniny, kterou nelze oloupat
- ◉ Tekutiny pouze balené nebo převařené
- ◉ Pochutiny v malém balení, které lze sníst jednorázově

KOMPLIKACE PO TRANSPLANTACI

Těžká trombocytopenie (PLT pod $20 \times 10^9/l$)

- spontánní krvácení do kůže - petechie, hematomy
  - spontánní krvácení do sliznic (epistaxe, krvácení z dásní, do sklér, ze střeva, hematurie apod.)
  - dlouhotrvající krvácení po zavedení CVK
-
- POUČENÍ O PREVENCI PÁDU, SLEDOVÁNÍ MOČE, STOLICE ATD.
  - denní podávání trombokoncentrátů, ne aplikace i.m.
  - pozor na bolest hlavy

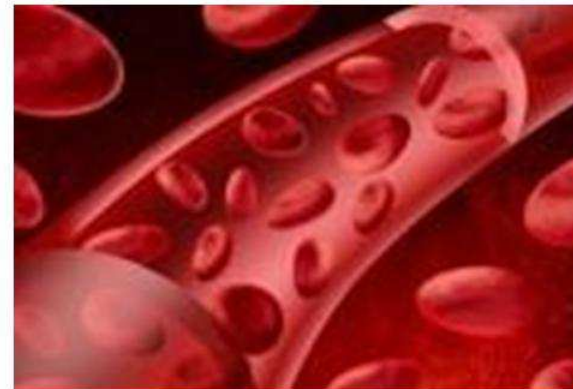

BLOODCARE
powder

KOMPLIKACE PO TRANSPLANTACI

Anemie (Hb pod $80 \times 10^{12}/l$)

- anemický syndrom (únava, palpitace, dušnost, závrat', výrazné snížení fyzické výkonnosti)
- SLEDOVAT JEDNOTLIVÉ SYMPTOMY
- PODÁVÁNÍ ERYMASY

KOMPLIKACE PO TRANSPLANTACI

Mukozitida

- Ztenčení až vymizení sliznice GIT
  - nechutenství (až parenterální výživa)
  - porušení nebo i vymizení vnímání chutí
  - nevolnost až zvracení
  - průjmy
  - bolesti DÚ, hrdla, žaludku, břicha (až kontinuální aplikace opiátů)

KOMPLIKACE PO TRANSPLANTACI

- ◉ opakované febrilie
- ◉ erytém na kůži po celotělovém ozáření (místní ošetření)
  - plosky dlaní a nohou, genitál
- ◉ infekce CVK - nutné pečlivé ošetřování, sledování
- ◉ edémy - pravidelná monitorace bilance, CVT, hmotnosti
- ◉ závažné infekční komplikace - aspergilóza aj. (pravidelné odběry a stěry)

ZÁVAŽNÉ KOMPLIKACE

GVHD (reakce štěpu proti hostiteli)

- ◉ akutní (do 100. dne po Tx), chronická (po 100. dni po Tx),
- ◉ lehká x těžká (↑mortalita)
- ◉ forma kožní - kožní rash (makulopapulózní exantém), může přejít až do rozsáhlé bulózní epidermolýzy s deskvamací velkých ploch
- ◉ forma střevní - anorexie, nauzea, profúzní průjmy, bolesti břicha až paralytický ileózní stav
- ◉ forma jaterní - hyperbilirubinémie, vzestup transamináz a alkalické fosfatázy

VOD (venookluzivní choroba jater)

- ◉ může vést až k jaternímu selhání

Akutní kožní GVHD

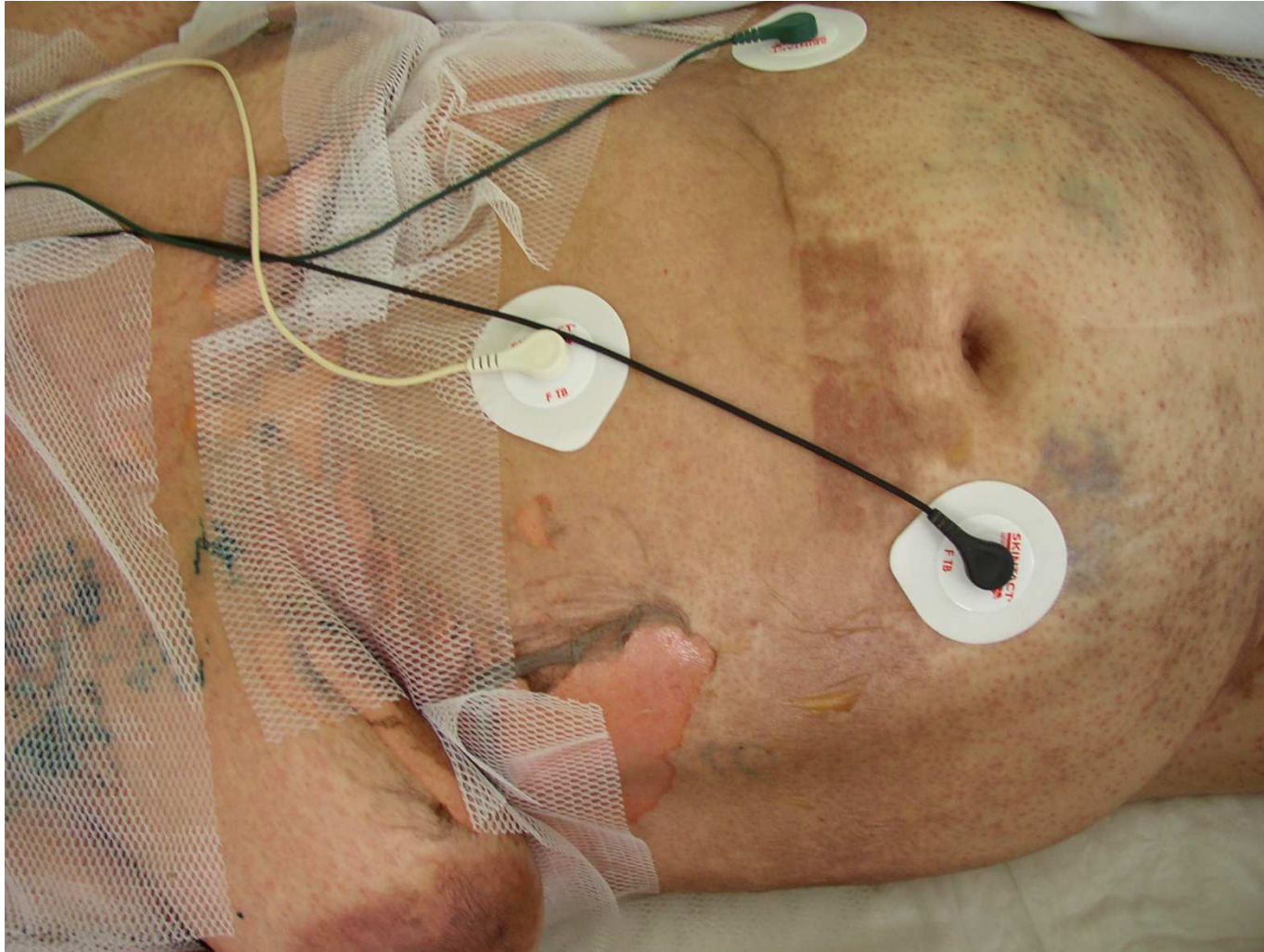

Akutní kožní GVHD

Akutní kožní GVHD

Akutní kožní GVHD

Akutní kožní GVHD

ZÁVĚREM

Nejlepší monitorací pro
pacienta po transplantaci
krvetvorných buněk je

ZKUŠENÁ ZDRAVOTNÍ
SESTRA

ODBORNÁ LITERATURA

- ◉ ADAM, Z., KREJČÍ, M., VORLÍČEK, J. a kol. *Hematologie - přehled maligních hematologických nemocí*, 2. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 404 ISBN 978-80-247-6772-7.
- ◉ VORLÍČEK, J., ABRAHÁMOVÁ, J., VORLÍČKOVÁ, H., *Klinická onkologie pro sestry*, 2. vyd., Praha: Grada Publishing, 2012, s. 450 ISBN 978-80-247-3742-3.
- ◉ Vnitřní dokumentace hematologické a onkologické kliniky FNB
- ◉ Použité ilustrační obrázky přes www.google.cz

DĚKUJI ZA POZORNOST

